

Bilag C

Dato 10-06-2025

Sagsbehandler Isabella Caroline S

Niekrenz

Raastoffer@ru.rm.dk

Tel. +4578411919

Sagsnr. 1-50-71-2-23

Vurdering efter habitatbekendtgørelsen i forbindelse med ansøgning om råstofindvinding på matr.nr. 2ac, 2ak, 2b, 2f og 2ø St. Fjølstervangs nordlige Del, Vorgod i Ringkøbing-Skjern Kommune

A. Lovgrundlag

A.1 Natura 2000

Før der gives tilladelse til råstofindvinding efter råstoflovens¹ § 7, skal der i henhold til § 6, stk. 1 i habitatbekendtgørelsen² foretages en vurdering af, om det ansøgte, i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Denne vurdering kaldes derfor en Natura 2000-væsentlighedsvurdering.

Vurderingen af om en plan eller et projekt påvirker et Natura 2000-område væsentligt basere sig på, om projektet påvirker de karakteristika og miljømæssige forhold, der kendetegner det konkrete Natura 2000-område, herunder særligt de konkret fastsatte bevaringsmålsætninger for de arter og naturtyper, der er på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

Hvis det i væsentlighedsvurderingen ikke kan udelukkes, at det ansøgte råstofindvindingsprojekt kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet, kan der ikke meddeles tilladelse til det ansøgte.

¹ LBK nr. 1230 af 20/11/2024 Bekendtgørelse af lov om råstoffer.

² BEK nr. 1098 af 21/08/2023 Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Væsentlighedsvurderingen og, hvis påkrævet, konsekvensvurderingen skal fremgå af myndighedens afgørelse, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 4.

Region Midtjyllands konkrete Natura 2000-væsentlighedsvurdering for det ansøgte råstofindvindingsprojekt fremgår af afsnit B.

A.2 Bilag IV

Tilladelse til råstofindvinding efter råstoflovens § 7, stk. 1, er omfattet af habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 3, nr. 1, og derved forpligtelsen i habitatbekendtgørelsens § 10. Før der gives tilladelse efter råstoflovens § 7, stk. 1, skal Region Midtjylland således vurdere, om det ansøgte projekt kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter i deres naturlige udbredelsesområder, jf. habitatbekendtgørelsen § 10.

Et yngle- eller rasteområde forstås som en samling af lokaliteter, hvor en bestand af en art yngler eller raster, og ikke som hver enkelt lokalitet eller forekomst, medmindre der ikke er økologisk sammenhæng med andre lokaliteter eller forekomster. Ofte vil de enkelte lokaliteter i et sådant "netværk" af lokaliteter, der udgør et yngle- eller rasteområde, indbyrdes supplere hinanden i at opretholde bestanden. Betydningen af de enkelte lokaliteter i netværket kan afhænge af bestandens tæthed og spredningsmuligheder. Ved vurderingen af, om et yngle- eller rasteområde beskadiges eller ødelægges, er det afgørende, om den økologiske funktionalitet kan opretholdes på mindst samme niveau som hidtil. Vurdering af, hvorvidt en bilag IV-art vil blive påvirket af et givent projekt, forudsætte blandt andet kendskab til arternes konkrete forekomst og udbredelse i det berørte område, spredningsmuligheder og økologiske sammenhænge.

Region Midtjyllands konkrete vurdering af bilag IV-arter for det ansøgte råstofindvindingsprojekt fremgår af afsnit C.

B. Natura 2000-væsentlighedsvurdering

Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde er Natura 2000-område nr. 68 – Skjern Å, indeholdende habitatområde H61 og fuglebeskyttelsesområde F118, beliggende i en afstand af ca. 11,2 km sydvest for det ansøgte indvindingsareal.

Natura 2000-området er specielt udpeget for at beskytte naturtypen vandløb med vandplanter og de store forekomster af surt overdrev og i noget mindre omfang, tidvis våd eng, hængesæk og elle- og askeskov. Området er primært karakteriseret ved de store lysåbne eng- og mosearealer langs Skjern Å, der mange steder afgrænses af overdrevsskrænter langs kanterne. Området rummer over 5 % af det

samlede areal af naturtyperne vandløb, surt overdrev, hængesæk og elle- og askeskov i den atlantiske biogeografiske region. Af arter bør nævnes vandranke, der findes udbredt i den vestlige del af området, samt grøn kølleguldsmed, damflagermus og odder, der findes udbredt i hele vandløbssystemet sammen med laks, der har en stor gydebestand tilknyttet Skjern Å. Blandt trækfuglene kan nævnes store antal af rastende svømmeænder og gæs, og af ynglefugle kan nævnes plettet rørvagtel og blåhals, der begge overvejende er fundet i de vestligste dele af området. Fuglebeskyttelsesområdet rummer store arealer af velegnede levesteder for plettet rørvagtel.

Udpegningsgrundlaget for habitatområde H61 og fuglebeskyttelsesområde F118 i gældende Natura 2000-plan 2022-2027 fremgår af nedenstående tabel:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 61		
Naturtyper:	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Hængesæk (7140)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
	Vandranke (1831)	Grøn kølleguldsmed (1037)
	Bæklampret (1096)	Flodlampret (1099)
Arter:	Havlampret (1095)	Laks (1106)
	Odder (1355)	Damflagermus (1318)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 118		
Fugle:	Rørdum (Y)	Skestork (T)
	Sangsvane (T)	Blisgås (T)
	Kortnæbbet gås (T)	Bramgås (T)
	Knarand (T)	Skeand (T)
	Krikand (T)	Rørhøg (Y)
	Plettet rørvagtel (Y)	Klyde (Y)
	Fjordterne (Y)	Blåhals (Y)

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

De konkrete målsætninger for området er generelt, at den samlede forekomst af naturtyper, arter- og fugles levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

Afstanden fra nærmeste Natura 2000-område til det ansøgte areal er lidt mere end 11,2 km. Miljøpåvirkninger som følge af råstofindvinding af sand, grus og sten er meget lokale og vurderes på

baggrund af mange års erfaringer og publikationer³⁴⁵ ikke at have en udstrækning af mere end op til ca. 200 m. Dette gælder råstofindvinding under grundvandsspejl og indvinding af vand til grusvask, som kan medføre en mindre vandspejlspåvirkning nær råstofgraven. Øget støj, vibrationer, støv eller emissioner af kvælstofoxider, som uddør eller fortyndes inden for kort afstand, vil kun kunne påvirke de helt nære omgivelser til det ansøgte areal. Der er heller ingen forbindelse via overfladevand mellem graveområdet og Natura 2000-området. Hverken vandspejlspåvirkning, støj, støv, vibrationer eller emissioner vil kunne medføre påvirkninger på Natura 2000-områdets naturtyper eller udpegningsgrundlagets arter indenfor Natura 2000-området på grund af den store afstand hertil.

Region Midtjylland vurderer samlet, at råstofindvinding inden for det ansøgte areal kan ske uden at påvirke naturtyper eller arter på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag eller Natura 2000-områdets integritet. Råstofindvindingen vil hverken direkte eller indirekte påvirke bevaringsmålsætningerne for Natura 2000-området, og regionen finder derfor, at der ikke skal foretages en nærmere konsekvensvurdering af virkninger på Natura 2000-området, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2. Tilsvarende gør sig gældende for øvrige, mere fjerntliggende Natura 2000-områder.

C. Bilag IV-artsvurdering

Indledende foretager regionen en skrivebordskortlægning, hvor "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV - til brug i administration og planlægning"⁶ samt NOVANAs artsregistreringer anvendes til at give et overblik over de bilag IV-arter, der kan forventes at forekomme i området. Denne indledende øvelse suppleres af en søgning på flere naturdatabaser, herunder Naturdata⁷, Arter.dk⁸, Naturbasen.dk⁹, der viser konkrete registreringer af bilag IV-arter m.fl. Herefter anvender regionen

³ Grontmij A/S, 2011: Teknisk notat. Råstofindvindingens kvantitative påvirkning af grundvand. Projekt 30.5403.14. 30. august 2011.

⁴ Region Hovedstaden, 2015: Monitering af vandstand ved Store Rosenbusk Grusgrav. Evalueringsrapport. COWI A/S, A030542, version 2.0, dateret 05-03-2015.

⁵ Miljøstyrelsen, 2000: Følgevirkning af råstofgravning under grundvandsspejlet. Miljøprojekt nr. 526.

⁶ Aarhus Universitet og DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 2023: Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets Bilag IV - Videnskabelig rapport nr. 520.

⁷ Naturdata – Danmarks Miljøportal (miljoeportalen.dk), opslag d. 12. maj 2025.

⁸ Arter – Fundsøgning (arter.dk), opslag d. 12. maj 2025.

⁹ Naturbasen – Observation (licens) (naturbasen.dk), opslag d. 12. maj 2025.

luftfotos til at udpege potentielle levesteder, hvorefter Region Midtjylland besigtiger området fysisk med henblik på at vurdere levestedernes egnethed som yngle- og rasteområde for bilag IV-arter. Som supplerende har ansøger indsendt et naturbesigtigelsesnotat for det ansøgte areal i forbindelse med det indsendte ansøgningsmateriale.

På baggrund af ovenstående vurderer Region Midtjylland, at det er sandsynligt, at følgende bilag IV-arter kan forekomme inden for eller i nærheden af projektområdet: odder, markfirben, spidssnudet frø stor vandsalamander og grøn kølguldsmed.

Der er taget opslag i de førnævnte naturdatabaser, hvor følgende arter er de nærmeste registreringer på det ansøgte areal. Der er registreret odder i et moseområde ca. 1,3 km nord for det ansøgte areal. Mod sydøst ca. 2,6 km fra det ansøgte areal er der registreret spidssnudet frø i en sø. Der er registreret grøn mosaikguldsmid i Hareskov Plantage ca. 7,2 km sydøst for det ansøgte areal.

Der er ikke registreringer af forekomster af beskyttede arter efter habitatdirektivets bilag IV inden for det ansøgte indvindingsareal.

Odder

Odderens yngle- og rasteområde omfatter uforstyrrede vandløb, søer, moser og fjordområder, med gode muligheder for skjul i form af vegetation. Det ansøgte areal, der består af velgødede jordbrugsarealer, vil med tiden blive udformet til et sted med en eller flere søer, men vil under råstofindvindingen være et forstyrrende sted med maskiner, der indvinder i søerne. Arealet vurderes derfor ikke at være egnet yngle- eller rasteområde for arten.

Markfirben

Markfirben yngler- og raster typisk på varme og veldrænede arealer, der er kraftigt soleksponeret, og som indeholder skjulesteder som stensætninger og -bunker. Indenfor arealet er der ingen sydvendte skrånninger med bare sandoverflader, diger, overdrev eller heder som vil kunne fungere som egnede yngle- og rasteområde for markfirben. Da arealet hovedsageligt består af velgødede jordbrugsarealer, som arten ikke lever i, og da arten ikke er observeret ved besigtigelse, vurderes arealet ikke at bestå af egnede yngle- og rasteområder for markfirben.

Padde

Spidssnudet frø lever i tilknytning til vandhuller eller vandløb, uden alt for mange fisk og med lav bredzone. Uden for yngletiden lever de voksne arter ofte på land i nærheden af vandhullerne/vandløbene, og i vintermånederne ligger de i dvale.

Stor vandsalamander lever på land en stor del af året, mest i tætbevoksede områder nær vandhuller. Den er aktiv om natten og

om dagen gemmer sig i huller i jorden, i hulheder i sten- og jorddiger eller lignende. I vintermånederne ligger de i dvale.

Det ansøgte areal, der består af velgødede jordbrugsarealer, fungerer ikke som et egnede yngle- og rasteområde for arten.

Søen, der bliver etableret i forbindelse med råstofindvindingen, vil efter endt råstofindvinding kunne udvikle sig til et yngle- og rasteområde for padder, men vil under råstofindvinding og etablering af søen være et forstyrrende sted, hvor søen vil have stejle bredder, der ikke vil fungere som et egnede yngle- og rasteområde for arten. Det vurderes ud fra ovenstående ikke at være egnede yngle- og rasteområde for padder som stor vandsalamander og spidssnudet frø indenfor det ansøgte areal.

Syd for det ansøgte areal i et tidligere råstofgravet område er der i forbindelse med ansøgers naturbesigtigelse observeret stor vandsalamander med enkelte laver i et vandhul, der er opstået i bunden af den gamle råstofgrav. Vandhullet havde under besigtigelsen gode fysiske forhold og generelt et stort naturindhold. Hverken arten eller dens leve- og rasteområde vurderes at ville blive påvirket af råstofindvindingsprojektet.

Vandhullet ligger dybt nede i den tidligere råstofgrav med stejle skrænter mod det ansøgte areal. Ligeledes består det ansøgte areal af velgøde landbrugsarealer, som ikke egner sig som leve- og rasteområde for arten, og det ansøgte areal indeholder ikke spredningskorridorer for arten. Syd for vandhullet og den gamle råstofgrav, ses der skovområder med vandløb, som vil egne sig som leve- og rasteområder samt spredningsvej for arten. Arten vil dermed sprede sig mod syd og ikke mod nord til det ansøgte areal.

Indvindingen under grundvandsspejlet vil heller ikke påvirke arten eller dens leve- og rasteområde, da indvindingen starter op i den sydøstlige del af indvindingsarealet, og vil bevæge sig langsomt mod nord og vest. Råstofindvindingen under grundvandsspejlet vil dermed starte op i en afstand af ca. 250 m til vandhullet, og når indvindingen bevæger sig mod vest, vil den være ca. 70 m fra vandhullet, hvor den vil være nærmest. Den indledningsvise grundvandssænkning, vil dermed være modvirket ved den resulterende grundvandssøs buffereffekt, når råstofindvindingen under grundvandsspejlet vil være nærmest vandhullet. Tidligere undersøgelser af råstofindvinding i en gravesø viser, at grundvandsstanden helt tæt på gravesøen påvirkes, men at denne påvirkning maksimalt kan ses i op til 50-70 meters afstand til en råstofsø¹⁰. Region Midtjylland vurderer dermed, at påvirkningen ved indvinding under grundvandsspejlet har et så begrænset omfang, at det ikke vil være målbart i de nærliggende søer samt vandhullet syd for graven. Hermed vurderes det

¹⁰ Sweco Danmark A/S, 12 marts 2024: Analyse af pejledata, Lille Hjøllund – delrapport 2023.

registrerede yngle- og rasteområde for stor vandsalamander ikke at ville blive påvirket af råstofindvindingsprojektet.

Guldsmed

Grøn kølleguldsmed yngler i kølige, rene og iltrige vandløb med moderat til hurtigt strømmende vandføring. Den foretrækker lysåbne lokaliteter og ses mest i nedre dele af vandløb, hvor den hviler på solopvarmede steder, såsom sten overgængende grene eller eksponeret jord, men arten kan også træffes i skovlysninger eller lignende. Da det ansøgte areal består af velgødede jordbrugsarealer, vurderes det ikke at egne sig som yngle- og rasteområde for arten. Området vil dog med tiden blive udformet til et sted med en eller flere søer, som vil kunne fungere som yngle- og rasteområde for arten.

I forbindelse med råstofindvindingsprojektet skal der fældes et forholdsvis nyplantet læbælte. Læbæltet er besigtiget af ansøger og består af yngre friske træer uden hulheder for flagermus. For en sikkerhedsskyld vil træerne i læbæltet blive fældet i perioden fra midt august til midt september, hvor yngleperioden for flagermus er overstået, og hvor flagermusene endnu ikke er gået i hi.

Projektet vil samlet set ikke indebære ændring af jord- og stendiger, fældning af gamle træer, nedrivning af ældre bygninger, ændringer af nærliggende overfladevand eller andre lokaliteter, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for bilag IV-arter.

Da projektet ikke medfører væsentlige påvirkninger uden for det ansøgte indvindingsareal, vurderer Region Midtjylland, at yngle- og rasteområder for bilag IV-arter ikke vil blive beskadiget eller ødelagt, som følge af projektet.

På baggrund af ovenstående gennemgang af arter og konkrete vurderinger i forhold til råstofindvindings potentielle påvirkning, vurderer Region Midtjylland, at projektet ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for dyre- eller plantearter eller påvirke den økologiske funktionalitet for nogen arter optaget på habitatdirektivets bilag IV.

Regionen vurderer dermed ikke, at der skal foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på konkrete bilag IV arter jf. habitatbekendtgørelsen.